

Knjiga

Broj 126

Godina III

Nordijski Pariski salon

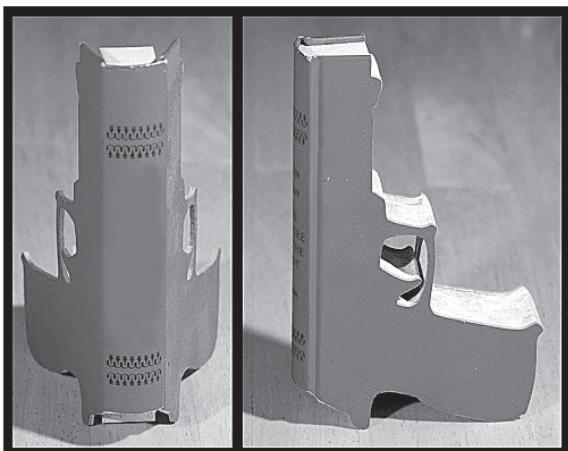
Za BLIC iz Pariza
Mira Popović

Potez organizatora da Nordijcima da „predsedavanje“ Salonom nije motivisan praktičnim razlozima koliko činjenicom o zamahu nordijske književnosti i njenom prodoru daleko van geografskih granica pet matičnih zemalja. Više od 40 pisaca iz tih zemalja, među njima i div švedske književnosti, kako ga nazivaju francuski kritičari, Per Olov Enkist, potom Norvežanin Per Peterson i finska spisateljica, prošlogodišnja dobitnica francuske književne nagrade Femina za strani roman („Čišćenje“) Sofi Oksanen – bili su počasni gosti Salona.

Nije retko da se savremena nordijska književnost kvalifikuje kao „fenomen“, ili „novi Eldorado“ evropske književnosti, ali su takvi epiteti vezani, uglavnom, za njenu veliku – komercijalno isplativu – specijalnost, za policijski roman, a iznad svega za planetarni uspeh priča Heninga Mankela o detektivu Kurtu Volanderu, trilogije „Milenijum“ Stiga Larsona (prodate u 52 miliona primeraka!) i krimićke mlade Kamile Lakberg. Mimo Švedske, gde se, prema rečima Pera Olova Enkista krimićki „serijski fabrikuju“, policijski roman je u punoj ekspanziji i u Norveškoj, Danskoj i Finskoj, da bi taj žanr, najzad, zagolicao i pera na Islandu, zemlji-kolevci „islandskih saga“, embrionu nordijske književnosti.

Za razliku od prakse izbora jedne zemlje za počasnog gosta, na ovogodišnjem Salonu knjige u Parizu ta uloga pripala je književnosti pet nordijskih zemalja: Norveškoj, Danskoj, Finskoj, Islandu i Švedskoj

Krimi žanr: zaštitni znak nordijske književnosti

O razmerama ekspanzije, za koju Nuvel opservater tvrdi da je na putu da sruši primat Amerikanaca u žanru krimića, svedoči direktor kolekcije Crna serija (policijski roman) izdavačke kuće Galimar, Oreljen Mason, koji kaže da mu u proseku nedeljno stiže predlog da objavi nekog novog „genija“ nordijskih krimića.

Izvan, da ne kažemo u Isenci, fenomena krimića, plejada nordijskih pisaca dokazuje visoko mesto u evropskoj književnosti koje su stvorili Ibzen, Bliksen, Lagerlof, Hamsun...

Kao druga strana medalje, one umetničkije, ali ne manje sjajne, ta plejada, u kojoj imaju žene pisce – uz Oksanenovu i Monika Fagerholm (Finska), Sara Stridsberg (Švedska), Trude Marstejn (Norveška) i Stejnun Sigurdardotir (Island) – takođe je bila u žiži Salona knjige u Parizu.

Salon je posetilo oko 180.000 ljudi, što se, s obzirom na to da je trajanje smotre skraćeno sa šest na četiri dana, može smatrati uspehom. Sajam je imao i privlačnu novinu: prvi put je jedan grad po-

Knjiga o sumnji

AUTOR: Saša Jelenković
IZDAVAČ: Biblioteka Vladislav Petković Dis
BROJ STRANICA: 116
POVEZ: Mek
ISBN: 978-86-83375-51-6
CENA: 600 dinara

OVO JE KNJIGA PESAMA: Sačinjena tako da reprezentativno predstavi magistralni tok stvaralaštva ovog izredno nagrađivanog pesnika melanholične „sumnje“, elegične evokacije i odustajanja.

KO JE PESNIK? Onaj koji sumnja. I onaj, što bi rekao Hugo Fridrih, koji govori „zagonetno i tamno“.

KAD BI STIH MENJAO KOSMOS OVI BI GA POKRENULI: „Ako se o duši nešto zna, / onda je sigurno da spava, i u snu govori: / male moje definicije, srca su vam tako trezna.“ Ili: „Otvorena su vrata srca vrata hrama su otvorena“.

LIRSKI SUBJEKT OVE KNJIGE JE MUŠKI, ŽENSKI ILI ... Onaj bez uporišta; onaj nama sličan – Elpenor, tužni junak. Zatečen u svetu bez središta, on u simboličkom prostoru velikih mitskih i humanističkih priča prepoznaje fragmente rasute celine i smisla i uklapa ih u živi, koliko i u automatizovani, hermetizam

obrečen govor lišen patetike opštih mesta i tipiziranih intelektualnih pretenzija. Fragmentarni značenjski zatamnjen govor koji je delimice formiran i kao subjektivizovani mit; govor čija je jedna od dominantnih figura „prazan kalem“ – simbol zatamnjene savremenosti koju su podavno napustili Homerovi i Helderlinovi bogovi.

KAD BIH KRENUO NA PUT, OVU KNJIGU BIH PONEO: na neko dugo putovanje na kojem se, ako se to još danas čini, čitalac može umno i usredsređeno nadneti nad zagonetnim stihovima koji je čine. Jer, nije više zagonetka sam život, već znatno više njegovo, predrasudama i ideološkim koprenama neopterećeno, intenzivno pronicanje i razumevanje. A ovi stihovi idu za time... I u tome je njihova modernost.

KAKO ČITATI OVU KNJIGU? Sa dozom sumnje – naslov na to obavezuje. Ali i sa modernističkim opredeljenom svešću da savremeni pesnik nije onaj koji bezrezervno slavi život i svet, već više onaj koji mu zna razlog za kvar i otuda govori sa rezervom, ukrštenim znacima: gnomski efektno i značenjski slojevito. Ali i sa dozom znatne intelektualne subverzije. Eto, takve su ove pesme.

Mileta Aćimović Ivkov

zvan za počasnog gosta. Bio je to Buenos Ajres, grad Borhesa, Sabata, Kortasara, kojeg je Unesco proglasio Svetskom prestonicom knjige 2011. Dvadesetak argentinskih autora, među njima Alan Pauls, Pablo de Santis i strip crtač Kino, bili su takođe gosti Sajma.

A gde smo mi? Salonu je prisustvovalo 1.200 izdavača iz Francuske i sveta. Srpski izdavači na 31. salonu knjige u Parizu nisu učestvovali, kao ni na prethodnom, jubilarnom 30. Ipak, naši pisci su bili tu, tiho ali ne i neupadljivo, ako se tako može reći. Srpska književnost bila je, naime, prisutna kroz prevode na francuski jezik objavljene kod različitih izdavača, ali okupljene na jednom mestu, zahvaljujući entuzijastičkom poduhvatu Nataše Pejtin, direktorke male i mlade francuske izdavačke kuće „An enfini serkl ble“ (Beskrajni plavi krug), kao i istoimenog sajta za promociju srpske književnosti u frankofonskom svetu. Prvi put kao samostalni izlagač, Nataša Pejtin predstavila je izdanja svoje kuće među kojima su autobiografija Nikole Tesle „Moji izumi“, „Knjiga o Milutinu“ Danka Popovića i za Sajam izašla „Antologija savremene srpske poezije“ Borisa Lazića, ali je na svom štandu izložila i knjige srpskih autora objavljene na francuskom kod drugih izdavača. Ti naslovi, njih više od 350, mogu se naći i

u internet knjižari, na sajtu www.uninfinicirclebleu.com koji je Nataša kreirala još 2005.

Najveći izdavač srpske književnosti na francuskom, L'AZ d'Om bio je uobičajeno prisutan, ali kao jedan od izlagača na švajcarskom štandu na kojem srpski autori nisu bili u prvom planu. Kvibeški izdavač Aluziv, pak, nastojao je da privuče posetioce istaknutim naslovima srpskih autora Albaharija, Basare, Gorana Petrovića, Vladimira Matijevića, koji, inače, čine 10 odsto kataloga te kuće. Zainteresovani za našu književnost mogli su potražiti prevode na francuski Petkovića, Saše Ilića, Velikića, Mihajla Pantića, Miroslava Popovića, koje je izdala kuća iz Bordoa Gaja, dok je jedna druga francuska izdavačka kuća, Akt Sid, odlično prodavala roman „Komo“ Srdana Valjarevića objavljen ove godine. Sve to govori o velikom interesovanju za srpsku književnost u Francuskoj i može samo da se žali zbog odsustva naših izdavača na toj smotri pisane reči, jednoj od najvećih u Evropi.

Tropska životinja

AUTOR: Pedro Huan Gutijeres
IZDAVAČ: Laguna
PREVOD: Branko Anđić
BROJ STRANA: 366.
ISBN: 978-86-521-0564-9
POVEZ: Mek
CENA: 740 dinara

OVO JE KNJIGA: čiji je glavni junak sam autor, a on bespoštedno opisuje i sebe i svet. Sebe opisuje kao hulju, a opisuje i svoj stan u Havani, u kojem kad se kvari nužnik, nuždu izbacuje kesom kroz prozor jer bi popravka cevi ugrozila celu zgradu. Opisuje i svoj boravak u Švedskoj, gde se sred čistoće i tišine dodatno ponaša kao neukrotivi Kubanac, uveren da će i drugi da živnu gledajući ga kako vodi divlju ljubav na terasi, a da bi u suprotnom i sam umro od dosade. U stvari, pored toga što preko

tih hiperrealističkih opisa prati autorove ljubavne vratolomije, čitalac upoznaje i hedonističkog skeptika kome je svuda dosta laži, a ponajmanje želi sebe da slaže. I u tom razlomljenom svetu nalazi svoje uporište u stvaralaštvu, iako ni tom stvaralaštvu ne pridaje patetični značaj, jer stvaranje je tek lično rasterećenje. Čitalac, uz to, upoznaje i onu svakodnevicu rajskog ostrva izvan ideologije ili turizma, a to upoznavanje je posebno dragoceno sa stanovišta stvarnosti, ali i sa jednog od mogućih pristupa njoj.

ŠTA JE PROBLEM OVE KNJIGE? To što me kao čitaoca ne moraju zanimati nečije fiziološke radnje i drugi neprerađeni nagoni. Već smo svi obavili i Henrija i Bukija. Ali, ima Miler i onu knjigu o kolibriju, a taj kolibri zapravo sve vreme mirno stoji nad stranicama ovog karipskog pisca koji na

jednom mestu kaže da ako nemaš svoju priču tamo gde živiš, nigde i nisi živ.

PRVA REČENICA GLASI: „Jedan švedski univerzitet želeo je da me pozove na ciklus književnih seminara.“

POSLEDNJA REČENICA GLASI: „Nemam uopšte pojma kako se moja knjiga završava.“

KAD BI OVA KNJIGA IMALA UKUS: bio bi to i ukus i miris menstrualne krvi na muškarcu.

PRONAĐITE SLIČNE KNJIGE: Izdaleka, Grinov „Naš čovek u Havani“.

PREPORUKA ZA ČITANJE. Pre nego što me povedete na Kubu.
Silvija Monros-Stojaković